DOI https://doi.org/10.51647/kelm.2026.3.18

PORÓWNAWCZA PERSPEKTYWA TOŻSAMOŚCI I TRADYCJI NARRACYJNYCH W BAŚNIACH UKRAIŃSKICH I TURECKICH

Nadiia Senchylo-Tatlilioglu
Kandydat nauk filologicznych, profesor nadzwyczajny,
Profesor nadzwyczajny Katedry Obsługi Turystyki
Uniwersytet Atatürka (Erzurum, Turcja)
ORCID ID: 0000-0001-9196-7118
ifyc22@ukr.net

Nataliia Khomenko
Kandydat nauk filologicznych, adiunkt, Katedra Folklorystyki, Instytut Naukowo-Edukacyjny Filologii,
Kijowski Uniwersytet Narodowy im. Tarasa Szewczenki (Kijów, Ukraina)
ORCID ID: 0009-0009-5403-5456
n.khomenko@knu.ua

Adnotacja. Artykuł analizuje ukraińskie i tureckie baśnie ludowe przez pryzmat porównawczej perspektywy tożsamości i tradycji narracyjnych. Główna uwaga skupiona jest na wzorcach zachowań bohaterów jako wyznacznikach specyfiki kulturowej. W badaniu zastosowano analizę porównawczą, wykorzystując koncepcję „wzorca kulturowego" jako kategorię analityczną komunikacji międzykulturowej i badań folklorystycznych w połączeniu z teorią pamięci kulturowej. Ujawniono wspólne wzorce zachowań (lisią przebiegłość, gościnność, opozycja „macocha – pasierbica"), które są realizowane poprzez kulturowo specyficzne scenariusze, odzwierciedlające cechy tożsamości narodowej. W znanych baśniach „Pan Kotsky" i „Wdowa Lis" inicjatywa płciowa we wzorcu małżeństwa jest wyznacznikiem różnic w tradycyjnych reprezentacjach płci. Analiza typologiczna narracji ujawniła utrzymujące się różnice w systemach postaci, wyznacznikach czasoprzestrzennych oraz tradycyjnych formułach początku i końca. Te cechy narracji dowodzą, że uniwersalne motywy są realizowane poprzez kulturowo specyficzne formy, które kumulują doświadczenie historyczne i strukturę społeczną każdego narodu. Badając wzorce zachowań bohaterów, podjęto próbę zintegrowania badań nad tożsamością i pamięcią kulturową z badaniami porównawczymi ukraińskiego i tureckiego materiału baśniowego.

Słowa kluczowe: wzorce kulturowe, tradycje narracyjne, tożsamość, ukraińskie baśnie ludowe, tureckie baśnie ludowe, pamięć kulturowa.

COMPARATIVE PERSPECTIVE OF IDENTITY AND NARRATIVE TRADITIONS IN UKRAINIAN AND TURKISH FOLK TALES

Nadiia Senchylo-Tatlilioglu
Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Tourist Guidance
Atatürk University (Erzurum, Türkiye)
ORCID ID: 0000-0001-9196-7118
ifyc22@ukr.net

Nataliia Khomenko
Candidate of Philological Sciences,
Assistant at the Department of Folklore Studies
Educational and Scientific Institute of Philology
Taras Shevchenko National University of Kyiv (Kyiv, Ukraine)
ORCID ID: 0009-0009-5403-5456
n.khomenko@knu.ua

Abstract. The article analyzes Ukrainian and Turkish folk tales through the comparative perspective of identity and narrative traditions. The main focus is placed on the behavioral models of characters as markers of cultural specificity. The study applies a comparative approach using the concept of the "cultural pattern" as an analytical category of intercultural communication and folklore studies in combination with the theory of cultural memory. The research identifies common behavioral patterns, such as the fox's cunning, hospitality, and the "stepmother–stepdaughter" opposition, which are realized through culturally specific scenarios reflecting the peculiarities of national identity. In the well-known tales Pan Kotskyi and The Widow Fox, gender initiative within the marriage pattern serves as a marker of differences in traditional gender perceptions. The typological analysis of the narratives reveals stable distinctions in character systems, spatial

and temporal markers, as well as traditional opening and closing formulas. These narrative features demonstrate that universal motifs are implemented through culturally specific forms that accumulate the historical experience and social structure of each people. Through the study of characters' behavioral models, the article attempts to integrate identity studies and cultural memory research into the comparative analysis of Ukrainian and Turkish folk-tale material.

Keywords: cultural patterns, narrative traditions, identity, Ukrainian folk tales, Turkish folk tales, cultural memory.

КОМПАРАТИВНА ПЕРСПЕКТИВА ІДЕНТИЧНОСТІ ТА НАРАТИВНИХ ТРАДИЦІЙ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА ТУРЕЦЬКІЙ КАЗЦІ

Надія Сенчило-Татліоґлу
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри туристичного супроводу
Університету Ататюрка (Ерзурум, Туреччина)
ORCID ID: 0000-0001-9196-7118
ifyc22@ukr.net

Наталія Хоменко
кандидат філологічних наук,
асистент кафедри фольклористики
Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету
імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)
ORCID ID: 0009-0009-5403-5456
n.khomenko@knu.ua

Анотація. У статті аналізуються українські та турецькі народні казки крізь призму компаративної перспективи ідентичності та наративних традицій. Основна увага зосереджена на моделях поведінки героїв як маркерах культурної специфіки. У дослідженні використано порівняльний аналіз із застосуванням поняття «культурний патерн» як аналітичної категорії міжкультурної комунікації та фольклористики в поєднанні з теорією культурної пам'яті. Виявлено спільні патерни поведінки (хитрість лисиці, гостинність, опозиція «мачуха – пасербиця»), які реалізуються через культурно специфічні сценарії, що відображають особливості національної ідентичності. У відомих казках «Пан Коцький» та «Лисиця-вдова» гендерна ініціатива в шлюбному патерні є маркером розбіжностей у традиційних гендерних уявленнях. Типологічний аналіз наративу виявив стійкі відмінності в системах персонажів, просторово-часових маркерах та традиційних формулах зачину й кінцівки. Ці наративні особливості засвідчують, що універсальні мотиви реалізуються через культурно специфічні форми, які акумулюють історичний досвід та соціальний уклад кожного народу. Через вивчення моделей поведінки героїв зроблена спроба інтегрувати до порівняльного вивчення українського й турецького казкового матеріалу дослідження з ідентичності та культурної пам'яті.

Ключові слова: культурні патерни, наративні традиції, ідентичність, українські народні казки, турецькі народні казки, культурна пам'ять.

Вступ. Сучасна гуманітаристика часто звертається до проблеми ідентичності як динамічного конструкту, що формується під впливом культурних наративів. Народна казка – одна з найдавніших форм колективної пам'яті, вона відіграє ключову роль у передачі цінностей, моделей поведінки та уявлень про «своє» й «чуже» між поколіннями. Як зазначають дослідники українсько-турецьких літературних зв'язків, літературна комунікація між Україною та Туреччиною сягає корінням усної фольклорної традиції, дум та історичних пісень XVI століття, а індивідуальна та групова українська ідентичність у фольклорі XVI–XVII століть формувалася саме у взаємодії з турецькими ідентичностями. (Senchylo-Tatlilioglu, Krasnozhon, Sibruk, Lytvynska, & Stetsyk, 2023: 117) Зосереджуючи увагу на аналізі поведінкових патернів героїв, перед нами відкриваються можливість дослідити компаративні перспективи ідентичності та наративних традицій в українській та турецькій народній казці. Під ідентичністю в цьому контексті розуміємо не лише національну самоідентифікацію, але й сукупність культурних сценаріїв, які казка пропонує як зразки для наслідування. Наративні традиції розглядаємо як стійкі способи організації оповіді, що включають формальні (зачини, кінцівки, композицію), та змістові елементи (систему персонажів, мотиви, патерни поведінки тощо).

Основна частина. Народні казки залишаються невід'ємною частиною культури та будівельним матеріалом для формування особистості, яка свідомо чи позасвідомо бере участь у творенні соціуму. Соціалізація – завжди двосторонній процес, з одного боку, через систему соціальних зв'язків індивід засвоює соціальний досвід, з іншого – відбувається активне відтворення цієї системи. Казка як культурний феномен безпосередньо впливає на дії, вчинки та спосіб мислення людини, породжує і закріплює певні патерни поведінки. Як стверджує Н. Сенчило-Татліліоглу, герої казок демонструють культурні традиції народу країни, де існують ці казки, своєю поведінкою (Senchylo-Tatlılıoglu, 2022: 264). Однак українсько-турецькі фольклорні паралелі на рівні поведінкових патернів у контексті досліджень ідентичностей вивчені недостатньо, що зумовлює

актуальність нашої роботи. Крім того у контексті сучасних досліджень культурної пам'яті, під впливом російсько-української війни, відбувається інтенсивне переосмислення минулого та переоцінка культурної пам'яті через новий досвід (Homanyuk, M., Mozolevska, A., Sereda, V., & Shatalov**,** D**.,** 2022). Це робить компаративні дослідження українського й турецького фольклору особливо актуальними для розуміння процесів формування ідентичності в сучасному світі.

Матеріалом нашого дослідження послужили українські народні казки Полтавщини та Наддніпрянщини з 44-томного збірника М. Зінчука (книги 35 і 38) та тексти з праці Т. Тунча «Manisa Masalları Üzerine Bir İnceleme». (Зінчук, 2010; 2011); (Tunç, 2008).

Результати та їх обговорення. Поняття «патерн» (англ. *pattern* – зразок, шаблон, система, модель, інваріант) є міждисциплінарним. У «Словнику термінів міжкультурної комунікації» Ф. Бацевича запропоновано визначення: *культурний патерн* – «інтеграція в одне сприйняття, домінантний внутрішній принцип, зразок, модель різних елементів культури, притаманних певній національній лінгвокультурній спільноті. Це об'єднання забезпечує спільну звичну форму культурної поведінки в різних сферах життєдіяльності народу (етносу). Патерн важливий елемент консолідації культурного досвіду, сприйняття нових елементів і включення їх у звичну систему культурних координат». (Бацевич, 2017).

Г. Хофстеде, автор теорії вимірювання культур, розуміє культуру як «колективне програмування розуму», що відрізняє членів однієї групи від іншої (*Hofstede, 1984*). Казка в цьому процесі відіграє ключову роль як скарбниця інформації поколінь. З позицій дослідження ідентичності, казкові наративи є тим механізмом, за допомогою якого спільнота транслює уявлення про «своїх» і «чужих», про бажані та небажані / прийнятні та неприйнятні моделі поведінки. М. Набок зазначає, що кобзарська епічна традиція відіграє важливу роль у формуванні національної свідомості, національної стійкості та державницького світогляду українців (Набок, 2024). Народна казка, подібно до епосу, є тим наративним механізмом, який транслює моделі поведінки, етичні установки й уявлення про соціальну справедливість, тобто саме ті елементи, з яких формується індивідуальна та колективна ідентичність. Тому аналіз патернів поведінки героїв казок дає можливість простежити ті самі механізми конструювання національної свідомості, які М. Набок виявляє в кобзарській традиції, але вже на матеріалі іншого фольклорного жанру.

Спираючись на тексти казок, розуміємо патерн поведінки як стійке, контекстно зумовлене автоматичне повторення героєм певних дій чи мисленнєвих процесів, що активізується та розпізнається в текстах казок із різними фабулами, але не обов'язково ідентично повторюється в турецькій та українській традиціях. Зокрема, Є. Влодарчик структурує патерни поведінки на звичаєві, моральні та юридичні моделі (Kowalewski, 2017). Наративна традиція в цьому контексті постає як сукупність стійких оповідних форм, що включають: а) композиційну структуру (зачин – основна частина – кінцівка); б) систему персонажів і їхніх функцій; в) набір повторюваних мотивів і патернів. Як зазначає Л. Дунаєвська, у композиційному контексті народні казки різних народів досить подібні: вони мають системну композицію – початок, основну частину, кінець (Дунаєвська, 2009). Крім того, як українські, так і турецькі казки характеризуються особливими традиційними формулами початку та кінця. (Сенчило, 2018: 135-136).

Літературна комунікація між українським та турецьким народами зумовлена насамперед їхньою географічною близькістю, переплетеною геополітикою та історичними, економічними й культурними взаємозв'язками. У фольклорі XVI–XVII століть українська ідентичність формувалася у взаємодії з турецькими ідентичностями – через образи козаків, турків та татар, що яскраво відображено в думах та історичних піснях. Хоча казка як жанр прямо не відображає історичні події, на відміну від епосу, вона акумулює глибинні уявлення про моральні цінності, соціальну ієрархію та гендерні ролі, які є важливими маркерами ідентичності. Г. Ойлупінар, досліджуючи козацько-турецько-татарське минуле в контексті сучасних українсько-турецьких відносин, наголошує на важливості вивчення колективної пам'яті українсько-турецької взаємодії. На його думку, дослідження спільної спадщини турків та українців є важливим у новому світовому устрої. Кримські татари, які є «мостом» між козаками/українцями та османами, зберігають спадщину обох сторін, що робить їхню колективну пам'ять особливо цінним джерелом для розуміння українсько-турецьких культурних зв'язків (Oylupinar, 2018-2020).

Патерни поведінки героїв як маркери ідентичності в казках про тварин. Аналіз українських та турецьких народних казок дозволяє виокремити моделі поведінки героїв, які вказують на культурні особливості народу. Іноді патерни в українських та турецьких казках збігаються, це демонструє схожі механізми формування ідентичності. Образ лисиці в обох традиціях пов'язаний із хитрістю. У турецькій казці «Хитра лисиця» (*Kurnaz Tılki*) лисиця обдурює ведмедя, прикидається мертвою, забирає рибу в рибалки та хитрощами уникає помсти. В українських народних казках про тварин патерни поведінки лисиці аналогічні. У казці «Хитрість лисиці» вона прикидається хворою, щоб виманити здобич у вовка. У казці «Про хитрість лисиці» тварина прикидається мертвою, забирає рибу в рибалки й намовляє вовка ловити рибу хвостом. На прикладі цих казок ми бачимо, що патерн хитрої лисиці є універсальним для обох традицій. Це може свідчити про спільні архетипні уявлення або про типологічну подібність, зумовлену схожими умовами існування. Національні типологічні особливості казки визначаються фольклорними традиціями народу. Казки відображають тваринний, рослинний і соціальний світ країни, де ці казки поширені, зазначає Н. Сенчило-Татліліоглу (Senchylo-Tatlilioglu, 2022).

Особливий інтерес становить порівняння турецької казки «Лисиця вдова» (*Dul Tılkı*) та української казки «Пан Коцький». Обидві мають однакову фабулу (лисиця шукає чоловіка, знаходить кота, влаштовує бенкет

для звірів), проте патерни поведінки відтворюють культурні особливості у ставленні до сімейних традицій. У турецькій казці лисиця вирішує позбутися назви «вдова (або самотня)» й вирушає на пошуки чоловіка (патерн «пошук чоловіка»). Зустрівши кота, вона жаліється, і той пропонує їй стати його дружиною (патерн «пропозиція від чоловіка»). Лисиця погоджується не одразу, а лише після впевненості в доброму ставленні. В українській казці лисиця зустрічає в лісі кота, він їй подобається, і вона сама пропонує йому створити сім'ю. «Пропозиції» належить жінці, а не чоловікові. Далі в обох казках реалізується патерн «гостини» (запрошення звірів для знайомства з чоловіком лисиці, підготовка гостинців: ведмідь приносить мед, заєць – городину, вовк – м'ясо тощо). Спільний патерн «пошук шлюбного партнера» реалізується з різною гендерною ініціативою. Це може вказувати на національні культурні особливості традиційних гендерних сценаріїв. В українській народній традиції жіноча ініціатива у сімейних справах є більш прийнятною, ніж у турецькій. Різниця в гендерних уявленнях, закріплена у фольклорних наративах.

Моральні патерни у чарівних казках. В українських та турецьких чарівних казках виокремлюються патерни, пов'язані з сімейним укладом. Ці моделі є важливими для формування уявлень про родинну ідентичність. Розглянемо турецьку казку «Umman» та українські казки «Дідова та бабина дочка» і «Кобиляча голова». У всіх текстах наявний патерн «повторного одруження» чоловіка, який має дочку від попереднього шлюбу, з жінкою, яка також має дочку. Патерн «злої мачухи» реалізується через опозицію у ставленні жінки до рідної та нерідної дочки. Обділена материнською любов'ю дочка чоловіка (дідова дочка) реалізує патерн «працьовитої і чесної» дівчини. Наділена увагою та турботою дочка мачухи реалізує патерн «ледачої та нечесної» дівчини. Ці патерни залишаються незмінними впродовж усього твору й визначають долю персонажа. В обох традиціях чесна й працьовита героїня винагороджується, а лінива й нечесна – карається. Таким чином ми бачимо, що у чарівних казках домінують моральні патерни з однаковим набором цінностей для обох культур. Це свідчить про універсальні механізми фольклорного кодування добра і зла. Н. Сенчило зазначає, що у казковому жанрі культурні патерни одночасно акумулюють і визначають індивідуальний та колективний досвід етносу, показуючи моделі різних елементів культури (Senchylo, 2017). Оскільки казка формує уявлення про правильні вчинки та моральні цінності, порівняння цих елементів в казках віддалених народів дозволяє виявити спільні та відмінні особливості поведінки у схожих життєвих ситуаціх. Саме патерни демонструють нам збіги та відмінності у культурній поведінці етносу.

Типологічні особливості наративу української та турецької казки. Порівняльний аналіз українських і турецьких народних казок дозволяє виявити низку типологічних особливостей, які формують наративну традицію народу.

Ознака	Українські казки	Турецькі казки
Традиційні формули	«Жили собі…», «Було чи не було…», «Давним-давно...»	«Bir varmış, bir yokmuş…», «Vakti zamanında...»
Кінцівки	«І я там був…», «Стали вони жити-поживати…», «Тут і казочці кінець»	«Böylece yiyip içip yaşarlar.», «Yeyip içip keyiflerine bakarlar»
Типи героїв	Козак, коваль, дід, баба, юнак, дівчина.	Падишах, візир, юнак, дівчина.
Соціальний світ	Аграрний (село, поле, млин)	Напівкочовий (яйла, кишла)

Наведені в таблиці відмінності відображають різний історичний досвід, соціальну структуру та господарський уклад. Також різняться типи героїв в українських і турецьких казках. Якщо в українських казках часто фігурують козак, коваль або Іван-царевич, то в турецьких – падишах, візир і бідний юнак, що відображає різні соціальні ієрархії та історичний досвід.

Висновки. Порівняльний аналіз українських і турецьких народних казок крізь призму ідентичності та наративних традицій дозволив виявити як спільні, так і відмінні механізми формування культурних сценаріїв. Казка є важливим інструментом передачі цінностей і формування ідентичності в обох культурах. Патерни поведінки героїв у казках про тварин (хитрість лисиці) є універсальними, що може вказувати на спільні архетипні уявлення. Однак реалізація патерну шлюбної пропозиції демонструє культурну специфіку: чоловіча ініціатива в турецькій версії, жіноча – в українській. У чарівних казках моральні патерни (працьовита дочка / ледача дочка) є спільними для обох традицій, що відображає універсальні уявлення про справедливість та моральні чесноти.

Порівняльний аналіз виявив деякі стійкі відмінності у наративній організації казкових текстів, які відображають глибинні культурні коди. По-перше, очевидною є різниці у системі персонажів: в українських казках частіше зустрічаються козак, коваль, дід, баба, бідна дівчина, юнак – герої, пов'язані з аграрною культурою та козацькою традицією; у турецьких казках домінують падишах, візир, юнак, дівчина (часто донька падишаха) – персонажі, що відображають османську соціальну ієрархію та ісламську культурну традицію. По-друге, просторово-часові маркери мають національне забарвлення: в українських казках дія відбувається «у селі», «в полі», «біля млина»; у турецьких – «на базарі», «в палаці», «на яйлі» або «в кишлаку» (зимове поселення). По-третє, традиційні формули зачину та кінцівки, хоч і виконують однакову жанрову функцію (маркування вимислу, відмежування від реальності), використовують різну образність: українське «жили собі…» налаштовує на побутовий лад, тоді як турецьке «bir varmış, bir yokmuş…» (було – не було) підкреслює умовність оповіді. Ці наративні відмінності не суперечать спільності базових патернів поведінки,

але засвідчують, що універсальні мотиви реалізуються через культурно специфічні форми, які акумулюють історичний досвід, соціальний уклад та світоглядні засади кожного народу.

Сучасні дослідження культурної пам'яті, зокрема в умовах російсько-української війни, актуалізують потребу в подальшому вивченні українсько-турецьких фольклорних паралелей. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на розширення джерельної бази, залучення сучасного цифрового фольклору, а також на глибшому вивченні ролі кримськотатарської культурної спадщини як «мосту» між українською та турецькою наративними традиціями (Oylupinar, 2018-2020) .

Список використаних джерел:

1. Бацевич, Ф. С. Паттерн культурний. Словник термінів міжкультурної комунікації. М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Київ : Довіра, 2007. 205 с. (Словники України).
2. Дунаєвська, Л. Українська народна проза (легенда, казка): еволюція епічних традицій : монографія. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2009. 304 с.
3. Зінчук, М. (упоряд.). Українські народні казки. Кн. 35 : Казки Наддніпрянщини. Чернівці : Букрек, 2011.
4. Зінчук, М. (упоряд.). Українські народні казки. Кн. 38 : Казки Полтавщини. Прут, 2010.
5. Набок, М. Кобзарська епічна традиція в контексті етнокультурної ідентичності українців та народів Близького Сходу. Народознавчі зошити. 2024. № 4 (178).

С. 799–809. DOI: https://doi.org/10.15407/nz2024.04.799

6. Сенчило, Н. Порівняльний аналіз поетики та мотивів в українських та турецьких народних казках. Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах. 2018. № 37. С. 133–138.
7. Hofstede, G. H. National cultures and corporate cultures. Communication between Cultures / eds. L. A. Samovar, R. E. Porter. Belmont, 1984.
8. Homanyuk, M., Mozolevska, A., Sereda, V., Shatalov, D. War, Migration and Memory. Forum Transregionale Studien, Prisma Ukraïna. 2022. URL: https://www.eume-berlin.de/en/news-press/news/details/war-migration-and-memory (дата звернення: 10.05.2026).
9. Kowalewski, M. Wzorce kulturowe a tożsamość społeczna. Studia Socjologiczne. 2017. 3 (226). S. 45–67.
10. Oylupinar, H. Turkish-Ukrainian-Crimean Tatar Studies Program. Harvard University : Ukrainian Research Institute, Center for Middle Eastern Studies. 2018–2020. URL: https://www.huri.harvard.edu/people/huseyin-oylupinar-0 (дата звернення: 10.05.2026).
11. Senchylo, N. Cultural Patterns of Behavior of Characters in Turkish and Ukrainian Folk Tales. 4th International Regional Development Conference Proceeding Book (21–23 September 2017, Tunceli, Türkiye). 2017.
12. Senchylo-Tatlilioglu, N. Ukrayna ve Türk halk masallarındaki tipolojik farklılıklar. V Uluslararası Dede Korkut Türk Kültürü, Tarihi ve Edebiyatı Kongresi : kongre kitabı. Izmir : Farabi yayınevi, 2022. P. 262–267.
13. Senchylo-Tatlilioglu, N., Krasnozhon, N., Sibruk, A., Lytvynska, S., Stetsyk, Kh. Ukrainian-Turkish literature relations between the 16th–20th centuries. Revista Amazonia Investiga. 2023. Vol. 12, № 62. P. 115–123. DOI: https://doi.org/10.34069/AI/2023.62.02.9
14. Tunç, T. Manisa Masalları Üzerine Bir İnceleme : yüksek lisans tezi. Isparta : Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, 2008.

References:

1. Batsevych, F. S. (2007). *Pattern kulturnyi* [Cultural pattern]. In *Slovnyk terminiv mizhkulturnoi komunikatsii* [Dictionary of intercultural communication terms]. Kyiv: Dovira.
2. Dunaievska, L. (2009). *Ukrainska narodna proza (lehenda, kazka): evoliutsiia epichnykh tradytsii* [Ukrainian folk prose (legend, fairy tale): Evolution of epic traditions]. Kyiv: Vydavnycho-polihrafichnyi tsentr "Kyivskyi universytet".
3. Hofstede, G. H. (1984). National cultures and corporate cultures. In L. A. Samovar & R. E. Porter (Eds.), *Communication between cultures*. Belmont.
4. Homanyuk, M., Mozolevska, A., Sereda, V., & Shatalov, D. (2022). *War, migration and memory*. Forum Transregionale Studien, Prisma Ukraïna. https://www.eume-berlin.de/en/news-press/news/details/war-migration-and-memory
5. Kowalewski, M. (2017). Wzorce kulturowe a tożsamość społeczna. *Studia Socjologiczne, 3*(226), 45–67.
6. Nabok, M. (2024). Kobzarska epichna tradytsiia v konteksti etnokulturnoi identychnosti ukraintsiv ta narodiv Blyzkoho Skhodu [The kobzar epic tradition in the context of ethnocultural identity of Ukrainians and the peoples of the Middle East]. *Narodoznavchi Zoshyty, 4*(178), 799–809. https://doi.org/10.15407/nz2024.04.799
7. Oylupinar, H. (2018–2020). *Turkish-Ukrainian-Crimean Tatar Studies Program*. Harvard University, Ukrainian Research Institute / Center for Middle Eastern Studies. https://www.huri.harvard.edu/people/huseyin-oylupinar-0
8. Senchylo, N. (2017). Cultural patterns of behavior of characters in Turkish and Ukrainian folk tales. In *4th International Regional Development Conference Proceeding Book* (September 21–23, 2017, Tunceli, Türkiye).
9. Senchylo, N. (2018). Porivnialnyi analiz poetyky ta motyviv v ukrainskykh ta turetskykh narodnykh kazkakh [Comparative analysis of poetics and motifs in Ukrainian and Turkish folk tales]. *Humanitarna Osvita v Tekhnichnykh Vyshchykh Navchalnykh Zakladakh, 37*, 133–138.
10. Senchylo-Tatlilioglu, N. (2022). Ukrayna ve Türk halk masallarındaki tipolojik farklılıklar. In *V Uluslararası Dede Korkut Türk Kültürü, Tarihi ve Edebiyatı Kongresi: Kongre kitabı* (pp. 262–267). Izmir: Farabi Yayınevi.
11. Senchylo-Tatlilioglu, N., Krasnozhon, N., Sibruk, A., Lytvynska, S., & Stetsyk, Kh. (2023). Ukrainian-Turkish literature relations between the 16th–20th centuries. *Revista Amazonia Investiga, 12*(62), 115–123. https://doi.org/10.34069/AI/2023.62.02.9

12. Tunç, T. (2008). *Manisa masalları üzerine bir inceleme* [Master's thesis, Süleyman Demirel University, Social Sciences Institute]. Isparta.
13. Zinchuk, M. (Ed.). (2010). *Ukrainski narodni kazky. Knyha 38: Kazky Poltavshchyny* [Ukrainian folk tales. Book 38: Tales of Poltava region]. Prut.
14. Zinchuk, M. (Ed.). (2011). *Ukrainski narodni kazky. Knyha 35: Kazky Naddnipryanshchyny* [Ukrainian folk tales. Book 35: Tales of the Dnipro region]. Chernivtsi: Bukrek.